

Úloha Manua v budoucnosti

Bernard C. J. Lievegoed

Od našeho posledního setkání uběhl víkend, a mohl jsem si tedy odpočinout.

Minule jsem byl nucen přerušit výčet profesí, které jsou doma v Manuově proudu. Rád bych to ještě jednou shrnul.

Především se musíme zmínit o léčebné pedagogice, ale také o dalších pomáhajících povoláních, například v nemocnicích. V tomto proudu se také neustále objevují nové profese, například lidé, kteří pomáhají pacientům s AIDS nebo kteří doprovázejí umírající. Potom jsou tu psychoterapeuti, arteterapeuti, fyzioterapeuti atd. Všichni tito lidé pracují po nějakou dobu s druhými, kteří potřebují pomoc. Důležitou skupinu tvoří všechny matky tohoto světa, které mnoho let svého života darují dětem.

Jestliže se ale omezíme jen na určité profese, zúžíme tím svůj obzor. Pokud se totiž pokusíme představit si, jak by Manuovo hnutí mohlo vypadat v příštím století, potom nám vyvstane mnohem širší panorama. Domnívám se, že se objeví individualita, z níž bude - podobně jako tomu bylo u Máního - vycházet silné pozitivní vyzářování. Máního impuls (na což často zapomínáme) měl po sedm století značný vliv v oblasti od Gibraltaru až po Mongolsko! Samozřejmě, že za to nevděčíme jen samotnému Mánímu. Bylo kolem něj mnoho individualit, které měly schopnost uskutečnit a nést dál jeho impuls.

Je samozřejmě obtížné konkrétně říci, jak bude nový Manuuv impuls vypadat. Co o něm teď řeknu, musí být proto považováno za opatrný pokus v tomto směru. Jedna věc se mi ale zdá jistá: nepříjde proto, aby založil nové náboženství. Mám spíše dojem, že dá podnět k mohutnému sociálnímu hnutí, které zasáhne velkou část světa. Mohlo by se jednat o hnutí lidí, kteří už budou mít dost egoistické, materialistické civilizace a kteří budou mít potřebu vytvořit civilizaci založenou na zájmu o druhé.

Něco takového očekávám. Ještě jednou bych ale chtěl zdůraznit: nikdo nedokáže předpovídat budoucnost. To, co zde vyslovuji, jsou domněnky, nic víc. Člověk musí dávat pozor, aby si nevytvářel příliš pevné představy budoucnosti, jinak se mohou stát překážkou ve vnímání toho, co se pak skutečně bude dít. Skutečnost často bývá překvapivě jiná, než jsme si představovali.

Nicméně předpokládám, že povstane někdo, kdo možná nebude hrát zas až tak velkou roli v politickém ohledu, kdo však bude schopen vyvolat ve velké skupině lidí nadšení pro sociální ideály. Spolu s těmito lidmi se vydá na tažení světem a způsobí převrat ve smýšlení o společenských otázkách.

Už teď můžeme vidět několik předzvěstí Manuova proudu. Například jsou dnes v obytných čtvrtích velkých měst lidé, kteří říkají: Nemohli bychom být za naše děti odpovědní společně?

Nemohli bychom pro ně společně zorganizovat něco jiného než ty anonymní dětské jesle? - Všude tam, kde si lidé chtějí vzájemně pomáhat, jeden druhého skutečně hledat a společně nést odpovědnost, vidíme počátky nového sociálního impulsu. V dnešní době se tvoří sítě lidí, kteří si v případě nouze mohou zavolat a kteří jsou ve dne v noci připraveni vzájemně si pomoci. Vidím to jako trend, který v posledních letech zřetelně narůstá.

Toto se může rozšířit v obrovském měřítku. Víc a víc lidí bude nacházet různé překvapivé způsoby, jak pomoci druhým. Dát se do služeb někoho jiného pro zmírnění jeho těžkostí - to je, oč tu běží! Ale samozřejmě, že odpůrci síly to takhle nenechají a budou klást odpor.

Uvedu příklad: Jakmile chtějí lidé v určité čtvrti vyřešit nějaký problém společně, napíše do novin nějaký sociolog spokojeně: Aha, sociální kontrola se vrací na scénu! To je Ahrimanova práce: delikátně vyměnit ochotu pomoci za iluzi kontroly. Jenom si toho někdy všimněte; všude budete narážet na takovéto záměny, které se dějí, aniž bychom si jich skutečně povšimli. V nich vidíme Ahrimanuv škleb.

Domnívám se, že hnutí, o němž jsem teď mluvil, bude mít úplně jinou formu než předchozí hnutí Mániho. Co do rozsahu a významu s ním však bude jistě srovnatelné. Bezpočet lidí se dá do služeb tohoto impulsu, tak si to představují, a vydají se do světa jako jeho poslové. Všude budou osvobozovat slovem, kterým prolomí samotu lidí. Ahriman usiluje o to, aby byl každý člověk osamělý, aby neexistoval jakýkoli lidský kontakt. Manu bude dělat pravý opak: bude přivádět lidi k sobě, jednoho k druhému, a to velmi opravdovým způsobem.

Rudolf Steiner jednou Ehrenfriedu Pfeifferovi řekl, že s waldorfskou školou a sociální trojčlenností začal proto, aby umožnil inkarnaci Manua a jeho pomocníků. Doufejme, že bude dost aktivních anthroposofů na to, aby dokázali uskutečnit, co Manu potřebuje ke svému vývoji! A doufejme, že ho anthroposofové poznají, až tady nakonec bude.

Mohlo by jít o osobnost, která kolem sebe během krátké doby shromáždí velké zástupy pomocníků. My tady na Západě se nesmíme dopustit omylu, abychom si mysleli, že se rozhodně narodí v Evropě. Je velice dobře možné, že se objeví v některé africké, asijské nebo nějaké jiné zemi. Půjde tedy o velké, celosvětové hnutí. Zde bych chtěl ještě říci něco k prvnímu proudu, proudu anthroposofie. Také anthroposofie získá na konci tohoto století nový impuls - Rudolf Steiner to vyslovil velmi jasně. V anthroposofických kruzích se v této souvislosti myslí především na Anthroposofickou společnost. Avšak anthroposofický impuls toho zahrnuje mnohem více než jen Anthroposofickou společnost. Všude na světě najdeme lidi, kteří se zabývají rozvíjením duchovní vědy. Často to tito lidé dělají v tichosti, bez jakéhokoli kontaktu se zástupci Anthroposofické společnosti. To znamená, že nový anthroposofický impuls může přijít z úplně jiného směru, než odkud ho anthroposofové očekávají.

Útoky na anthroposofickou práci, bez ohledu na to, v kterém proudu tato práce stojí, velmi zesílí. V lékařském oboru prosadí syndikát farmaceutického průmyslu, disponující miliardami dolarů, pomocí „sociálního násilí“ určité výrobky na trh a jiným zase zabrání, aby se na trh dostaly. S plným vědomím budou dokonce uváděny na trh i výrobky, o kterých se bude vědět, že lidem škodí. Farmaceutický průmysl nasadí všechny prostředky k tomu, aby anthroposofickou lékařskou vědu umlčel.

Vskrytu však bude anthroposofické hnutí dále růst, ale v tajnosti. Jeden ministr zemědělství nedávno konstatoval, že stále více zemědělců touží po jiném způsobu hospodaření. Chtějí jinak zacházet s přírodou a životním prostředím. A tak tomu skutečně je: bod obratu už je na dohled. Ale právě proto, že je stávající materialistický řád zatlačen do defenzívy, budou z této strany přicházet podlé útoky.

Co bych vám, čtenářům, chtěl sdělit, nejsou v první řadě inkarnace velkých vůdců lidstva. K čemu

nám bude, abychom to věděli? Takové vědomosti jsou plodné jenom tehdy, když se jimi otevřou naše srdce, když v nás probudí poznání, že každý z nás je součástí boje, který si už vyžádal mnoho obětí. Necháme-li na sebe působit dramatické inkarnace Rudolfa Steinera, Christiana Rosenkreutze a Manua a skutečně procítíme jejich životní osudy, pak začneme prožívat tu velkou sluneční sílu, která je skryta za vnějšími fakty.

Potom zjistíme, zvláště v případě Manua, že tu jde o sílu poznání a obětavost, které se opírají o srdce. V budoucnosti povstane nová mravnost, hřejivá, ze srdce vyvěrající mravnost, která nebude dána zvenčí, například ve formě deseti přikázání, nebo která nebude vymyšlená filosofy a etiky. Půjde o mravnost, která vyvěrá z přímého prožívání a která je univerzálně lidská. Tato mravnost povede k obětavému konání.

To je pozitivní stránka toho, co přinese budoucnost. Ale nedostaneme se dál, pokud budeme vidět jenom tyto pozitivní stránky. Musíme se také podívat na strategii odpůrcích sil. Tomu se budeme věnovat zítra. Dnes bych k tomu ale chtěl říci pár úvodních slov.

Jsme na cestě k roku 2000. Z některých náznaků Rudolfa Steinera musíme vyvozovat, že rok 1998 se ponese ve znamení silného vlivu Ahrimanova. Ti, kdo znají Steinerovo dílo, vědí, že pro vývoj Země a lidstva je předurčeno, že Ahriman se jednou inkarnuje na Zemi ve fyzické podobě. V přednáškách uvedl Rudolf Steiner dobu, která spadá někam do 3. tisíciletí, „dříve než uplyne část z 3. tisíciletí po Kristu“. Na jednom setkání ve Vratislavi však skupině mladých lidí řekl, že Ahriman udělá cokoli, aby ta doba nastala co nejdříve. Bude záležet na celém lidstvu, zda se mu to podaří nebo ne. Jak může za této situace každý z nás přispět? Každý z nás může udělat to, co bylo vepsáno do jeho karmy, ne více, ale doufejme, že ani méně. A abychom to byli schopni udělat cílevědomě, naplnění silnou vnitřní jistotou, je pro každého z nás důležité vědět, ke kterému duchovnímu proudu patříme. Neboť jen na základě tohoto vědění můžeme poznat své konkrétní úkoly.

Začínáme tak zvolna chápat, v čem spočíval nesmírný význam slov, která Rudolf Steiner tenkrát těm mladým lidem řekl: Očekávám, že do tří měsíců budete vědět, ke kterému duchovnímu proudu patříte! Rudolf Steiner samozřejmě velmi dobře věděl, že se jim to za tak krátkou dobu nepodaří. Ale věděl také, že je nutné tyto mladé lidi probudit. Ve svých srdcích byli totiž sami se sebou až příliš spokojeni! Cožpak jako „anthroposofická mládež“ netvoří elitu lidstva? Rudolf Steiner je chtěl jasně napomenout a konfrontovat je s otázkou, na níž mohli pracovat po celý svůj další život.

Ať už stojíme v kterémkoli proudu, budeme nuceni překonat obrovské obtíže. Možná nejdůležitější z nich je ta, že bude nezbytné, abychom se naučili spolupracovat. To platí především pro různá anthroposofická zařízení, která v tomto ohledu zrovna nevynikají. Přistupovat k sobě navzájem s obětavostí a nemít strach, že nám ten druhý chce něco vzít, to je možné jedině tehdy, máme-li na zřeteli ten největší celek, víme-li, jaká je červená nit, která se táhne veškerou anthroposofickou prací. Rudolf Steiner nám daroval velkolepé obrazy, například obraz přechodu Země v budoucí Jupiter. Budeme muset víc a víc rozvíjet odvalu k myšlení, vycházejícímu z těchto velkolepých obrazů, a především také odvalu k tomu, abychom se *vzájemně*, jeden druhého, ve světle těchto velkých obrazů viděli. Místo abychom druhého viděli v jeho malosti, můžeme se naučit vidět jeden druhého v jeho velikosti.